

М. К. Аммосов аатынан Хотугулуу-Илинги федеральной
университет

Саха народнай суруйааччыта
Василий Семенович
Яковлев -Далан

ФТИ ЭС-16

Васильева Мария

ВАСИЛИЙ СЕМЕНОВИЧ ЯКОВЛЕВ -ДАЛАН

Сайын суруйааччылар ыһахтарын кэмгэр. 1986 с.

- Саха народнай суруйааччыта;
- Саха Республикатын П.А. Ойуунускай аатынан Государственной бириэмийэтин лауреата;
- Педагогической наука кандидата;
- «Добордоьуу» орден кавалера;
- Саха Республикатын Духовноьун академиятын академига.

В.С.ЯКОВЛЕВ ТЕРДЕ

□1928с муус устар 1 кунугэр
Боотурскай улууьун (билигин
Чуранчы) Кытаанах нэилиэгэр
теребутэ.

□Ийэлээх (1905с) абата (1900с)
эмиэ Боотурскай улууьугар
теребут – уескээбит дьон.

□Далан терде ууьа Элэй
Боотуртан сабаламмыт эбит.

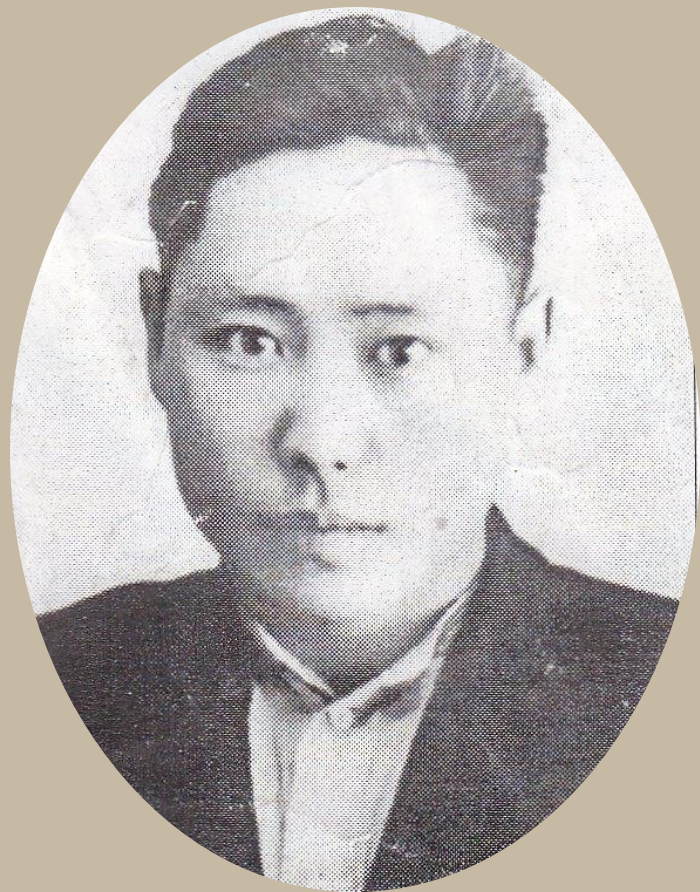
□Ийэтинэн Амма
Бушковтарыттан теруттээ5э
биллэр.

□Бииргэ теребут 14 о5оттон 4
эрэ о5о тыыннаах ордубута.

Ийэтэ Варвара Ивановна, абата
Семен Иннокентьевич уонна бииргэ
теребуттэрэ

УЕРЭХХЭ ТАЛАЬЫ

Дьокуускайдаабы педагогической институт исторической факультетын 4 курсун студена. Кулун тутар, 1951с.

- 1936с Кытаанах оскуолатыгар 1 кылааска уерэнэ киирбитэ;
- Оскуолаба 7 биэрэстэлээх сиртэн сылдьара;
- 1948с Чурапчы педагогической училищетын бутэрбитэ;
- 1948с Дьокуускайдаабы пединститут исторической факультетыгар уерэнэ киирбитэ;
- Студенныыр сылларыгар Г.П. Башарин салайар куруьуогар дьарыктаммыта.

В.С.ЯКОВЛЕВ ОЛОБОР РЕПРЕССИЯ ЫАР ТЫЫНА

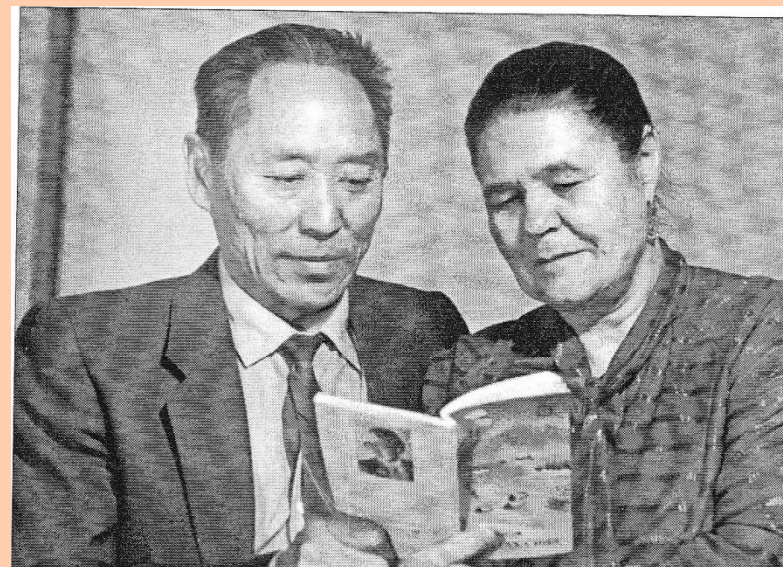

Дьокуускайдааы педагогической
институт историяа курууогун
истээччилэрэ. Ыам ыйын 30 кунэ, 1951 с.

«Башарин дьыалата» диэн ааттаах саха норуотун омугумсуйууга буруйдуур улахан алдьатыылаах дьыалаа бабалыйыллан, 1952 сыллаахха муус устар 10 кунугэр институт 4 курсугар уерэнэ сылдьан хаайыллыбыта. Кинини кытта бииргэ уерэнэр дооро Миша Иванов (Багдарыын Сулбэ), эдэр суруйааччы Афанасий Федоров баалара. Далан бу кэминээби олобун «Дьыллам миэнэ» диэн эссе-романыгар суруйбута.

ДАЛАН ТАПТАЛА

Василий Семенович соботох таптала, кэргэнэ, оболорун ийэтэ **Яна Викторовна Алехина**. Яна Викторовна омугунан нуучча, Иркутскайга тереэбут. Ол эрэн Чурапчыга улааппыт, уерэммит, олорбут. Идэтинэн математика учуутала. Кинилэр Чурапчытаабы педучилищеба уерэнэр сылларыттан добордоспуттар эрэри, кыыс дыоно «хаайыылаах» кьиэхэ кэргэн биэрбэтэхтэр. Онон **1962с** биирдэ холбоспуттар уонна **1968с** сокуонунан саахсаламмыттар.

ДЫИЭ КЭРГЭНЭ

Оболоро, сизэнэрэ эьэлэрин
кытта, 1994с

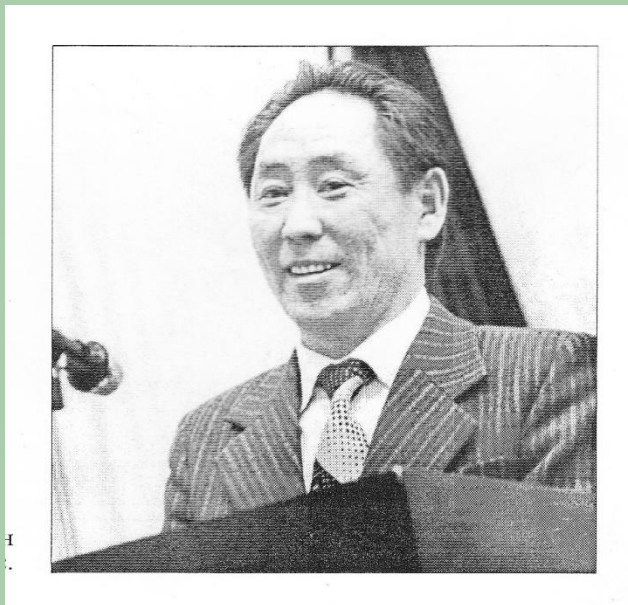
Уола Семен кэргэнэ
Натальялыын

Кыыба Ольга дыиэ кэргэнинээн.
Австралия, 1995с

ДАЛАН УЛЭ УЕЬУГЭР

1954с - Учууталлар билиилэрин урдэтэр республиканскай институтка инструктор;

1964-1955сс- Усуйаана улууьугар история учуутала;

1955-1961сс- Нам улууьугар Хама5атта оскуолатыгар директор, Хатырыкка история учуутала, завуч;

1962с - 1976сс - Чурапчы оскуолатыгар история учуутала, завуч, директор;

1976с – ССРС Академиятын Сибиирдээ5и отделенитетын Саха сиринээ5и филиалыгар аспирантура сэбиэдиссэйэ;

1977с - Республикатаа5ы архив улэьитэ;

1977-1992сс – «Чолбон» сурунаал редакциятыгар проза отделын сэбиэдиссэйэ;

1992-1996сс - «Чолбон» сурунаал кылаабынай редактора.

СУРУЙААЧЧЫЛАРДЫЫН

С.П.Данилов, Амма Аччыгыйа, М.А. Черосов, Далан. 1977с

Литературнай критик Е.П.Шестаков-Эрчимэннин, Суорун Омолоннуун Черкеехтеебу музейга, 1983 с.

Хацастан уца: Сэмэн Тумат, Т.Л.Тарасов, Тумарча уонна С.С.Сивцев. 1994с

Далан Иркутскай суруйааччыларыныын А. С.Гурулезтыын уонна В.Г. Распутинныын

ДАЛАН - ТАЛААННААХ СУРУЙААЧЧЫ

«Мин тыа сирин суруйааччытабын. Билбит кербут, олорон кэлбит, орооспут олохпун суруйабын...»

Далан

Айар улэнэн 50 сааыттан
дьарыктанар. Прозаба улэлээбитэ.

1 айымньыта – «Дьикти саас» сэбэн.
(1978с)

**1 романа – «Тулаайах оҕо» (Глухой
Виллюй), 1983с)**

У к а з Президента Республики Саха (Якутия)

О присуждении Государственной премии
Республики Саха (Якутия) имени П.А.Ойунского

Присудить Государственную премию Республики Саха (Якутия) имени П.А.Ойунского и присвоить звание "Лауреат Государственной премии Республики Саха (Якутия) имени П.А.Ойунского":

Яковлеву Василию Семеновичу (Далану) — писателю, за исторический роман "Тревожный век Тыгына", опубликованный в журнале "Полярная звезда" в 1992 году.

Президент
Республики Саха (Якутия)

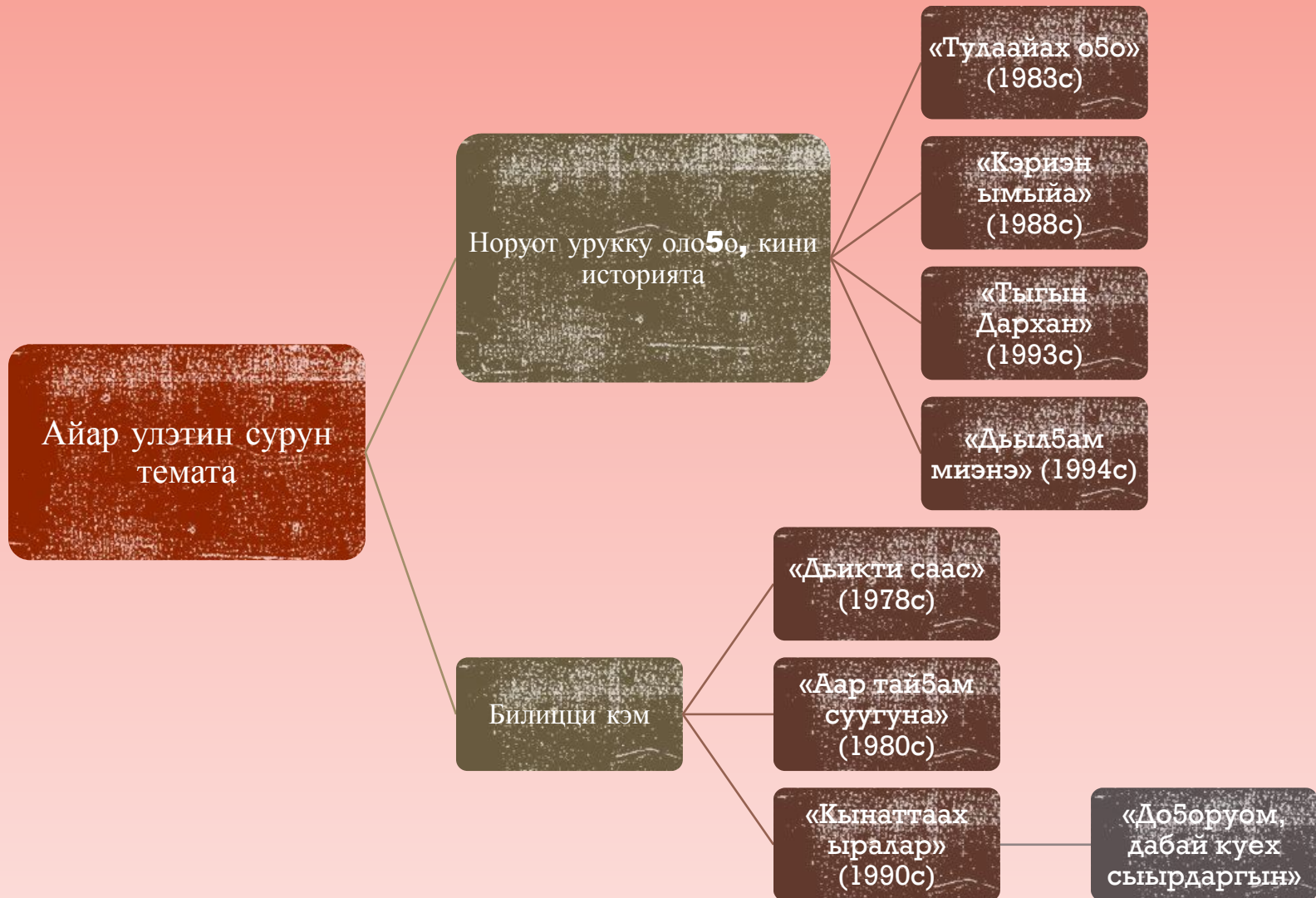
М.НИКОЛАЕВ

30 октября 1993 года
г.Якутск № 606

**Далан «Тыгын Дархан» романынан
1993с Ойуунускай аатынан
государственной бириэмийэни ылбыта.**

**СР Президентэ М.Е.Николаев Далацка СР П.А.Ойуунускай
аатынан Государственной бириэмийэтин туттарар. Сэтинньи 10
кунэ 1993с**

ДАЛАН АЙАР УЛЭТЭ

Далан айымньыларын нууччалыы
Тылбаастаабыт *Аита Шапошникова*

ДАЛАН ААТЫН УЙЭТИИ

«Мин норуотум туьа диэн олорбутум... Дьоллоох буолуц, бар дьонум!»

Далан

Олорбут дьэстигэр мемориальной дуоска эстинньи 27 кунугэр 1997с туруоруллубута

В.С.Яковлевка аналлаах мэцэ таас ейдебунньук

У к а з Президента Республики Саха (Якутия)

Об увековечении памяти народного писателя Якутии
В.С.Яковлева-Далана

Отмечая большие заслуги видного общественного деятеля, народного писателя Якутии, лауреата Государственной премии Республики Саха (Якутия) имени П.А.Ойунского В.С.Яковлева-Далана в укреплении государственности республики, духовном и нравственном воспитании народов Якутии, постановляю:

1. Присвоить имя В.С.Яковлева-Далана Кытанахской средней школе Чурапчинского улуса и впредь именовать ее — Кытанахская средняя школа имени народного писателя Якутии В.С.Яковлева-Далана.
2. Администрации г. Якутска (Борисов С.С.) установить мемориальную доску на доме по улице Октябрьская 16/2, где жил и работал писатель.
3. От имени Правительства Республики Саха (Якутия) установить надгробный памятник на могиле В.С.Яковлева-Далана.

Президент
Республики Саха (Якутия)

М.НИКОЛАЕВ

2 октября 1997 года
г.Якутск № 250

Чурапчы улууьун кытаанах орто оскуолатыгар В.С.Яковлев-Далан аата ицэриллибитэ, 1997с.

